

Dobri kokoni so, kateri so zhversti in terdi, in ko jih potreseš, ragljajo. Slabi pa tišči, kateri so mehki, nedodelani in dvojzški. Zhervi vzhaf, ki sazhnó shido delati, poginejo, preden jo dodelajo. Vzhaf dva zherva en kokon delata in taka shida je slo smedena, in se sató rada terga, in ni enakogladka. Tudi se morajo vmasani kokoni posebej djati;

2. morafh vediti, de se shida pod 7 niti ne prodá, torej je tréba 7, 8, 10 ali 12 kokonov sa eno nit vkup motati. Od kolikor kokonov fi sazhel, po toliko jih smirej sa eno nit jemlji, de bo shida vsa enako debela in gladka;

3. preden sazhneš odvijati, je tréba od kokonov bavelo obrati, in to she takrat, ko jo pervizh obirafh, preden zherve misliš v kokonih pomoriti.

Odvíja pa se shida takó. V kotel vréle vodé, pod katerim se védno kuri, de voda smirej vrozha oftane, se nékaj kokonov dene in se od kazih 7, 8, 10 ali 12 kokonov nitke vsamejo in vkup sa eno nit na motovilze snujejo; od belih kokonov posebej, od drusih pa spet posebej, in se shtrene potlej kmalo na solnze ali na gorko vsak sebi denejo, de se dobro posufhe. To se takó dolgo dela, de so vsi kokoni isnovani. S flabo shido se potlej spet ravno tako ravná, flabi kokoni se ravno takó kakor dobri isnujejo. Mokro shido na kupi imeti strohni.

b) Kakó se isnovana shida v shtrenah hrani.

Isnována in dobro posufhena shida v shtrenah se ali prezej prodá, zhe je kúp po volji, zhe pa ne, se hrani, de se drujikrat drajšhi prodá.

Hraniti pa se mora v suhim zhednim kraji, v suhi skrinji in v suhi kamri, ali pa kje drugej, de prah do nje ne pride, de je mokrota ne spridi, de je misli ne pogerdobé ali ne isgrisljajo, in de fizer kaj fhkode ne terpí, in se prodá kadar je kup bolj po volji. Slaba shida pa se mora posebej djati.

Bavela in druga flabeji shida se ali posebej prodá, ali pa se sa nogovize ali sa drugo obleko spréde, ali sa dobre, mehke, lahke in gorke odeje i. t. d. oberne.

J. S.

Od sarajanja in mnoshenja novih fadnih plemen.

Pred vezh létmi so uzheni moshje zhudno perkasen svedili in veliko fkrivnost sposnali, de namrezh, kakor pri vfi shivali, šta tudi pri vfi rastljini, to je pri vfm kar is korenine raste, po dva spóla: samez in samiza. Pri shivalih šta spola tako odlozhena, de sledni posebej in sa-se shivi. Tudi pri nekterih rastljinah se to najde; tako so ene lorberjove ali figove drevéla goli samzi, druge pa gole ali zhište samize; pri konopljah, hmélu, in shpinazhi so ene štebliza samzi, druge pa samize; pri jagodah

so ene korenine samzi, druge samize. De taki samzi nobeniga sadu ne dajo, je vfm vertnarjem vedno snano. — Šo druge rastljine, pri katerih šta spola tudi dobro odlozhena, pa vender oba, samez in samiza, se snajdetana enimu in ravno tištimu šteblu; tako so pri dinjah, buzah, kumarah in pri vfi rastljinah, ki so tega plemena, ene zvetlize zhišči samzi, druge zhište samize; turfhizhni lat ali klas (krish) je samez, laza pa, ki se spodaj is klasu ob zvetenju perkashejo, flishijo k samizhni pripravi; per léski, oréhu, hraštu in koštanju so tako imenovani brenklji ali janzhiki samzi, samize pa so drugej na vejizah in druge podobe. — Nar vezh plemen je pa tazih drevé, sélish in tráv, de šta oba spóla v eni zvetlizi, kakor pri jabelkah, hrúshkah, zhefhnjeh, breskvah, fljivah i. t. d. Na té rezhi uzheni moshje, k se sélisharji (botanikarji) imenujejo, so k loshefshimu dopovedanju in rasumu med seboj po téh raslozhkih in po shtevilu samzhikov in samizhiz v eni zvetlizi vse rastljine v nektore réde, shlahte in rodovine spravili ali sverstili, in shtevilo sdaj snanih rastljivnih plemenov séshe bliso do 100,000! v katerim shtevilu pa je, postavim: jabelko, ali hrushka, ali vinska terta li sa edino pleme poterjeno.

Ob zvetenju, kadar se ima sadje sarájati, se prikashe na samzhikih prah, k se zvetni ali sárodni prah imenúje. Ko zvetézhó lésko, ali zvetezhó turfhizhno šteblo dregneš, boš vidil zéle oblazhizhe zvetniga prahu doli padati. Ni ga samzhniga zvétya bres sárodniga prahu, zhe ga ravno s svojimi preflabimi ozhmi vselej viditi ne samremo. Vfi tovorizhi, ktere zhebéle okoli léta na sadnjih noshizah sa rejo svojih zhervizhev v panje snafhajo, so li zhišči zvetni práh. Zhebéla se v zvetlizo globoko sarine, de na nje dnu sladko mokroto polishe, med tem se s sárodnim praham oprafhi, sletaje pa od ene zvetlize do druge práh s sprednjimi noshizami po sebi pobrishe, in ga kar je mogozhe vkup spravi, potem ga s frednjimi na sadne noshize pertishe. Na eni poti is panja sleté obiskuje zhebéliza le eniga plemena zvétye, in se vede, kakor de bi to pot nobene druge zvetlizhize ne vidila; sna biti, de bi se sárodni práh vezhfortnih zvetliz ne sprijemaval. Kdor bi hotel zhebéle na njih pashti oblesovati, bi samogel v enim létu se isuzhiti, de bi vselej vedil is kakiga zvetja je zhebéla pri-nesla, sakaj tovorizhi so po raslozhkih zvétya, v farbi in v svoji svunanji podobi tudi mozhno raslozheni; nar bolj beli tovorizhi, kar je nam snano, so is koštanja in nar vezhi is flibovne.

(Konez fledi.)

Štrafni naflédki krive perfége.

Gospod dohtar Dolezalek, vodja flepogojivnice v Péshthu na Ogerfkim so na slednji pergodek v „péshtnih“ novizah povédali, kateri je, defiravno shalošten, potreben povfod osnanjen biti. Takó povedó:

Od sarajanja in mnoshenja novih sadnih plemen.

(Konez.)

Zvetni práh mora k samizhni perpravi priti, bodi fi, de na-njo pade, ali pa de je na-njo sanesen, fizer se sad ne more sarodíti. Poglej pri zvetezhi leski popje na bolj ostarizhenih vejizah, ter bošh vidil, de is nekterih popkov se rudezhe serkaliza prikashejo; té so samizhna perprava, na ktero zvetni práh páde, in ktera ga v se potégne, de se léshnik sarodí. Pri zvetezhi turfhizi se lafiza is klasu pokonzhno rasprostoré, de na vsako posebej lahko zvetni práh pade, ga v se potegnejo in serna sarodé, potem lafiza omagajo in se posufhé.

Zvetezhi orehiki imajo néke roshizhke, na ktere sapiza is brenkljev zvetni práh napihljá, de se sarodé. Kir so pa samzi pre dalezh od samiz, kakor postavim pri buzah, zhebéle in druge letezhe shivalize, ki po zvetju shivesh ishejo, od samzov na samize zvetni práh sanashajo. Imamo na dvorishu lepó lorberjevo, pa samizhno drevo; li enkrat pred vezh létmi je nekaj sern rodílo, zhebéle so, kakor se nam dosdéva, is sosédoviga lorberjeviga drevesa, ki je samez, zhes strehe zvetni práh sanesle, de so se serna sarodile.

Kadar je ob zvetju gorkó prijetno vreme, in sapiza pihlja, pravijo, de bo došti sadja; zvetni práh lahko svoji namen doséshe, sadje se lahko saraja; zhe je pa ob tim zhafu pre mersézhe, deshévno ali megléno, pravijo, de ne bo sadja, sakaj zvetni práh se pohabí, ali od megle pre moker, ali od deshja ispran, ne more sadu saroditi.

V lépim vremenu zvetni práh, od sapize ali letézhih in leseozhih shivaliz sanesen, tudi krishem saraja. Zhe semenški kapuf in vohravt bliso eden drusiga vsadish, ne bo ne eno ne drugo seme koristno. Ko ga vsejesh, bošh imel med kapufam vezh štebliz, de bodo vohravtu, in med vohravtam, de bodo kapufu podobne; to je, bošh imel, kakor pravijo, vezh norzov ali pankertov. Ko na njivo med rumeno turfhizo nekte reudezhe ali plave turfhizhne serna vsejesh, bošh po vfi njivi veliko pisaniga klasja perdelal; na krish se je turfhiza sarajala.

Tudi mnogotero sadje se samore, ko fi je v shlahti in bliso eden drusiga raste, na krish sarajati; is takih na krish sarajanih peshek nove sadne plemena sraštejo. Tako se tudi v resnizi godí, de od léta do léta smerej naprej noviga plemena jabelk, hrušhek, fljiv i. t. d. dobivamo. Zhe hozhemo eno pleme s svojimi lastnostmi neomadeshovano ohraniti, jo moramo na druge debliza vzepiti; zhe sheljimo pa nove plemena imeti, li jih snamo is na krish sarajenih peshek srediti. Dokler niso tedaj ljudje zeplenja rasumili, jim je moglo teshko biti, sadne plemena zhishe ohraniti, in vse sdaj tako imenovane shlahtne

ali nar shlahtnejshi sadne plemena so is perviga le is peshek srašte.

Po franzoskih proti poldnevu lesheozhih deshelah je vezh sbrifanih in vmétnih gospodov, kateri na svojih velikih semeljskih vlastinah shivé, in is kratkozhasnosti, po svoji shelji in volji fi nove sadne plemena isredé. S ojstrim resilzam odreshejo v zvetlizah sadniga drevesiza, ki ga v lonzu redé, vse samzhike ob pravim zhafu, to je poprej kakor sarodni práh dajo; potem prenesó is drugosfortniga tudi v lonzu isrejeniga drevesiza s metlizhizami zvetni práh na gole samizhize. Na to visho sarojene peshke vsejejo, té nove drevesiza eno leto kesneji na druge debliza vzepijo, in tako samorejo she v shterih ali petih létah is vsejanih peshek sasheljéno novo sadno pleme viditi in pokufhati. Is franzoskih desheli se smeraj naprej na vse kraje svetá nove shlahtne sadne plemena sanashajo.

Potrébno se je nam sdélo te zhudne in lépe perkásnje in preprizhane resnize tukaj v misli vseti, is tega naména, de bi se druge resnize, od kterih bi snalo v tih novizah vzhasi govorjenje biti, loshej rasumile.

M. Vertovz.

KMETIJSKA SHOLA.

(Ki so se sosédje sopet skupej sbrali, jih ozha starashina tako le nagovorí: Dragi prijatli, stari in mladi! She trinajst nedelj smo bili pretezheno leto skupej sbrani, in náuk kmetijske shole poslufhali. Kir so vam ti nauki prav prijetni in vsakimu kmetovavzu koristni bili, ravno sato bomo prihodnizh tudi vsako nedeljo skupaj hodili, de bomo poljski náuk na dalje slufhali, ktériga bomo danes sazhéli:)

Od sétve, sadila in perdelovanja.

Hozhefh per kmetii bogatéti,
Šam sa drevó morash perjéti.

Dobrotljivi Ozhe nebéshki je mnogotére selisha stvaril, kmet jih s trudam sadí in seje, de bi shivesha perdelal. De se mu pa bota trud in delo povernila, mora sa perdelovanje tak sad odlozhiti, ktéri se kraju, sraku ali podnébju in semlji vdá, namrezh: de bo letó seme sejál, ktero mu nar vezh perdélka obéta; satorej mora vsak skerbni kmet natóro ali vlastnost selish, kterih perdelovati misli, prav posnati. Šosebno pa véditi, kako mu gre vsak sad obdelovati, kako mu gnojiti in rediti ga, de bi mu nar vezh vergel. Tukaj bomo tedaj rasloshno uzhili náuk, ki ga je per semenih sploh, potém pa per vsakimu posebej vediti.

Kadar je njiva pognojéna, prav isorána, dobro prevlezhena in srahljána, je sa sétve perpravljena, kakor gré. Zhe hozhe kmet bogáto shéti, naj gleda posebno na semenško serno. Naj se spomni na to, kar je v svétimu písmu sapísano, namrezh: „kakorshino bošh sejál, takshino bošh shel!“

Semenško serno mora biti:

1. Popolnama srélo, napéto in teshko. Serno, ki je med gloto rastlo, ni sa séme; she kalu